

Správa o mimoriadnom zhoršení vôd na Slovensku v roku 2015

Slovenská inšpekcia životného prostredia (ďalej „SIŽP“) v roku 2015 zaevidovala 122 mimoriadnych zhoršení kvality vôd alebo mimoriadnych ohrození kvality vôd (ďalej „MZV“). Z 217 zaevidovaných oznámení o MZV sa v 95 prípadoch šetrením odborov inšpekcie ochrany vôd Inšpektorátov životného prostredia SIŽP (ďalej „OIOV“) nezistilo naplnenie znakov MZV podľa § 41 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) a preto boli vyradené z evidencie. Zo 122 evidovaných MZV bol pôvodca zistený v 96 prípadoch, čo je 78,7 % úspešnosť zisťovania pôvodcu MZV. V 55 prípadoch sa MZV prejavilo na povrchových vodách a v 67 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Prehľad o počte MZV na Slovensku v období rokov 2005 až 2015, evidovaných SIŽP, je uvedený v tabuľke č.1.

Tabuľka č.1

Rok	Počet MZV		Mimoriadne zhoršenie vôd (MZV)					
			Povrchové vody			Podzemné vody		
	Ohlásené	Naplnené znaky	Celkový počet	Vodárenské toky	Hraničné toky	Celkový počet	Znečistenie	Ohrozenie
2005	128	119	66	2	5	53	2	51
2006	178	151	94	0	3	57	6	51
2007	243	157	97	1	4	60	4	56
2008	185	102	49	0	6	53	4	49
2009	167	101	50	1	3	51	7	44
2010	163	100	42	0	2	58	2	56
2011	168	115	59	2	5	56	1	55
2012	197	117	67	0	7	50	2	48
2013	151	110	60	1	5	50	4	46
2014	228	155	62	0	7	93	4	89
2015	217	122	55	0	2	67	1	66

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že v roku 2015 bolo evidovaných o 33 MZV menej ako v roku 2014. Znížený počet MZV v roku 2015 oproti roku 2014 súvisel hlavne s poklesom MZV spojených s únikom znečisťujúcich látok z transformátorov (v roku 2015 na 13 prípadov MZV, oproti roku 2014, keď bolo 30 prípadov MZV). Pri krádeži stožiarových transformátorov dochádza následkom ich pádu k porušeniu celistvosti a následne k úniku olejovej náplne z transformátora na rastlý terén, t.j. do prostredia súvisiaceho s podzemnou vodou, resp. povrchovou vodou.

Prehľad o znečisťujúcich látkach, ktoré v rokoch 2005 - 2015 spôsobili MZV je uvedený v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2

Rok	Počet MZV spôsobených										
	RLA	ZIE	PES	EXK	SST	PHN	ITL	NLK	OVO	ILT	NEZ
2005	69	0	0	14	0	0	4	4	10	8	10
2006	69	3	2	14	0	0	4	3	28	6	22
2007	76	4	0	12	0	0	5	3	24	7	26
2008	65	2	0	7	0	0	2	2	15	3	6
2009	65	0	0	2	0	0	1	2	17	1	13
2010	60	3	0	10	0	1	1	4	12	6	3
2011	76	0	0	10	0	0	3	0	14	7	5
2012	66	1	0	13	0	0	3	3	14	3	14
2013	65	1	0	9	2	0	1	1	18	8	5
2014	112	3	0	8	2	1	1	2	12	5	9
2015	78	0	0	1	0	0	1	2	21	10	9

Vysvetlivky: RLA - ropné látky, ZIE - žieraviny, PES - pesticídy, EXK - hospodárske hnojivá, SST - silážne šľavy, PHN - priemyselné hnojivá, ITL - iné toxické látky, NLK – nerozpustné látky a kaly, OVO - odpadové vody, ILT - iné látky, NEZ - nezistené látky

Z tabuľky č. 2 vyplýva, že na vzniku MZV sa aj v roku 2015 v najväčšej miere podieľali ropné látky, a to až v 78 prípadoch, čo predstavuje 63,9 %. Ďalšou významnou skupinou znečisťujúcich látok, ktorá sa podieľala na vzniku MZV boli odpadové vody a to ich vypúšťanie do povrchových resp. podzemných vôd bez povolenia, resp. v rozpore s povolením orgánu štátnej vodnej správy. Takéto MZV boli evidované v 21 prípadoch, čo predstavuje 18 %.

V roku 2015 z celkového počtu riešených MZV (122) bolo 21 MZV spojených s úhynom rýb (17,2 %), z toho v 8 prípadoch MZV tento úhyn rýb spôsobili odpadové vody, v 3 prípadoch išlo o iné látky, v jednom prípade išlo o ropné látky a v 9 prípadoch sa nepodarilo identifikovať druh znečisťujúcich látok.

V roku 2015 bolo riešením MZV v 96 prípadoch (78,7 %) zistení pôvodcovia MZV. Úspešnosť zistených pôvodcov MZV úzko súvisí so včasným ohlasovaním MZV. Hlavnou príčinou nezistenia pôvodcu MZV je najmä jeho oneskorené ohlásenie, t.j. po viac ako 6 hodinách od jeho vzniku.

Z celkového počtu evidovaných MZV (122) pôvodcovia zistili a ohlásili MZV v 33 prípadoch (27 %). V 56 prípadoch (45,9 %) nahlásili MZV občania SR, v 10 prípadoch členovia Slovenského rybárskeho zväzu (SRZ), v 2 prípadoch pracovníci orgánov štátnej vodnej správy, v 1 prípade to bol správca vodného toku a v 8 prípadoch to boli iné organizácie. V 8 prípadoch oznámil MZV Hasičský a záchranný zbor (HaZZ) alebo operátor Integrovaného záchranného systému (IZS) a v 4 prípadoch príslušníci Policajného zboru (PZ SR).

Prehľad časových relácií hlásenia vzniknutých resp. zistených MZV príslušnému OIOV je uvedený v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3

Časové relácie ohlasovania MZV na SIŽP						
Rok		do 2 hodín	do 6 hodín	do 12 hod.	do 24 hod.	po 24 hod.
2005	Počet	65	27	6	9	12
	%	54,6	22,7	5,1	7,5	10,1
2006	Počet	99	29	2	10	11
	%	65,6	19,2	1,3	6,6	7,3
2007	Počet	98	27	7	14	11
	%	62,4	17,2	4,4	8,9	7,0
2008	Počet	71	13	5	5	8
	%	69,6	12,7	4,9	4,9	7,8
2009	Počet	63	20	3	11	4
	%	62,3	19,8	2,9	10,9	3,9
2010	Počet	58	19	9	6	8
	%	58,0	19,0	9,0	6,0	8,0
2011	Počet	79	15	8	7	6
	%	68,7	13,1	6,9	6,1	5,2
2012	Počet	66	30	8	6	4
	%	56,4	25,6	6,8	5,1	3,4
2013	Počet	60	26	11	9	4
	%	54,5	23,6	10,0	8,2	3,6
2014	Počet	91	26	12	16	10

	%	58,7	16,8	7,7	10,3	6,5
2015	Počet	76	31	2	6	3
	%	62,3	25,4	1,6	4,9	2,4

Údaje uvedené v tabuľke č. 3 dokumentujú, že plnenie povinností neodkladného nahlásenia MZV v roku 2015 sa oproti predošlým rokom zlepšilo. Počet MZV nahlásených do 2 hodín od ich zistenia sa zvýšil o 3,6 % v porovnaní s rokom 2014, pričom včasné nahlásenie vzniknutého MZV je predpokladom k úspešnému zisteniu jeho pôvodcu, príčiny jeho vzniku a najmä dostatočne rýchleho a účinného zásahu pri odstraňovaní škodlivých následkov MZV.

Prehľad o príčinách MZV evidovaných SIŽP v rokoch 2005 - 2015 je uvedený v tabuľke č. 4.

Tabuľka č. 4

MZV podľa príčiny ich vzniku	Rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ľudský faktor	21	30	32	10	13	9	22	34	17	19	14
Nevyhovujúci stav zariadenia	24	25	23	21	14	21	20	26	27	23	26
z toho:											
A. nedostatočná údržba	6	7	5	10	10	9	11	13	12	8	10
B. nevhodné technické riešenie	13	13	12	9	3	7	9	13	13	12	14
C. nedostatočná kapacita skladovacieho objektu a havarijnej nádrže	5	5	6	2	1	5	0	0	2	3	2
Mimoriadna udalosť	3	4	7	5	3	7	7	9	6	4	9
z toho:											
A. požiar	2	2	0	1	1	0	1	1	2	1	2
B. výbuch	0	2	4	2	1	3	2	1	0	0	2
C. Poveternostné vplyvy	1	4	3	2	1	4	4	7	3	3	5
D. Deficit kyslíka	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Doprava a preprava zneč. látok	45	44	54	44	32	28	28	18	35	44	40
z toho:											
A. doprava	40	38	50	38	27	24	28	17	34	41	39
B. preprava zneč. látok	5	6	4	6	5	4	0	1	1	3	1
MZV vzniklo mimo územia SR	3	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1

Iná	7	20	10	10	24	22	25	10	12	38	11
Nezistená	16	23	31	12	15	13	12	19	13	27	21

Z tabuľky č. 4 vyplýva, že najväčší podiel na vzniku MZV si aj v roku 2015 naďalej udržiava doprava a preprava znečisťujúcich látok (32,8 %). V roku 2015 bolo 40 MZV (32,8 %) spôsobených dopravou a prepravou znečisťujúcich látok, z toho v rámci železničnej prepravy boli spôsobené 3 MZV, v automobilovej doprave a preprave 37 MZV. V rámci automobilovej dopravy a prepravy (37 MZV) 18 MZV spôsobili slovenskí dopravcovia a prepravcovia a 19 MZV zahraniční dopravcovia a prepravcovia. V súvislosti s dopravnými nehodami dochádza hlavne k úniku prevádzkových kvapalín - ropných látok (motorová nafta a oleje), ktoré sú podľa vodného zákona znečisťujúce látky, na pozemnú komunikáciu, t.j. cestné teleso a jeho súčasti (napr. priekopy, rigoly, násypy, zárezy do svahov), pričom sa tieto znečisťujúce látky môžu dostať do prostredia súvisiaceho s povrchovou alebo podzemnou vodou a následne spôsobia MZV.

Obzvlášť nebezpečné sú MZV, ktoré vzniknú v ochranných pásmach vodárenských zdrojov podzemných vôd, prírodných liečivých zdrojov, prírodných zdrojov minerálnych vôd alebo vodárenských tokov. V roku 2015 došlo k takýmto MZV v 6 prípadoch.

Ďalším významným faktorom vzniku MZV bol v roku 2015 nevyhovujúci technický stav zariadenia alebo objektu, v ktorom sa zaobchádza so znečisťujúcimi látkami (t.j. nedostatočná údržba, nevhodné technické riešenie, nedostatočná kapacita skladovacieho objektu a havarijnej nádrže, 21,3 %) a ľudský faktor sa podieľal na vzniku MZV v 14 prípadoch, čo je 11,5 %.

V roku 2015 bolo z dôvodu vzniku MZV v dvoch prípadoch (t.j. 1,6 %) obyvateľom odporúčané obmedziť odber vôd. V jednom prípade išlo o obmedzenie odberu podzemných vôd, v dôsledku znečistenia vody v studni, ktorá slúžila na zásobovanie rodinného domu pitnou vodou, látkami z poľnohospodárskej činnosti (hnojovka a hnojovica). V druhom prípade išlo o krátkodobé obmedzenie odberu povrchových vôd obyvateľstvom pre súkromné účely, v dôsledku znečistenia povrchového toku do modra (vyliatie akrylátovej farby do zberného žľabu kanalizácie vôd z povrchového odtoku neznámou osobou a následné vytekanie do toku Medzihradník a Jasenovský potok).

Za obdobie rokov 2005 - 2015 eviduje SIŽP na Dunaji celkovo 59 MZV spôsobených znečisťujúcimi látkami, spravidla sa jedná o ropné látky. Pôvodcov MZV sa podarilo zistiť len v 14 prípadoch.

V roku 2015 bolo na vodnom toku Dunaj a jeho príľahlej ramennej sústave zaevidovaných 7 MZV. Iba v troch prípadoch sa podarilo zistiť pôvodcov MZV, 2 krát bolo znečistenie spôsobené únikom ropných látok pri prečerpávaní (jedenkrát v dôsledku úniku znečisťujúcej látky - benzínu pri prečerpávaní zo stanice Dalby a.s. na prepravnú loď Rubikon 9, druhýkrát v dôsledku úniku znečisťujúcej látky - motorovej nafty pri prečerpávaní z pracovnej stanice BD Šariš do prevádzkovej nádrže) a raz pri poškodení trupu a prerazení nádrže lode. V ostatných prípadoch sa nepodarilo zistiť pôvodcu ani príčinu vzniku MZV, no vo všetkých 7 prípadoch sa MZV prejavilo výskytom jemného filmu ropných látok na vodnej

hladine rieky Dunaj. Vo všetkých prípadoch sa včasným vykonaním bezprostredných opatrení (osadením norných stien, posypaním vodnej hladiny biodegradačným prípravkom a prečerpaním ZL) zabránilo rozšíreniu znečistenia do vodného toku Dunaj. Zo 7 MZV evidovaných na vodnom toku Dunaj sa ani jedno neprejavilo v hraničnom úseku.

Prehľad o MZV evidovaných na rieke Dunaj od roku 2005 je uvedený v tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5

Rok	MZV na rieke Dunaj (počet)			
	celkový	v hraničnom úseku	pôvodca zistený	pôvodca nezistený
2005	6	2	2	4
2006	7	3	1	6
2007	5	3	1	4
2008	5	5	0	5
2009	2	0	0	2
2010	1	1	0	1
2011	4	0	1	3
2012	6	0	3	3
2013	4	2	2	2
2014	12	7	1	11
2015	7	0	3	4
Spolu	59	23	14	45

V roku 2015 bola 2 krát aktivovaná činnosť Komunikačnej jednotky Základného medzinárodného varovného strediska (PIAC 04) Slovensko na ÚÚIOV v rámci Medzinárodného systému včasného varovania v povodí rieky Dunaj (Accident Emergency Warning System, AEWS). V oboch prípadoch išlo o prijatie správy o znečistení vôd so statusom „varovanie“ z PIAC 02 - Rakúsko zo dňa 11.04.2015 a 28.07.2015. Znečistenie uniknutými znečisťujúcimi látkami sa ani v jednom prípade nedostalo na územie Slovenskej republiky.

V roku 2015 sa uskutočnili dve testovania v rámci AEWS. V dňoch 24. - 25. februára 2015 počas pracovných hodín sa uskutočnilo prvé obsiahle medzinárodné testovanie AEWS 2.0, ktoré bolo zamerané na preverenie funkčnosti Medzinárodného systému včasného varovania v povodí Dunaja a spoluprácu základných medzinárodných varovných stredísk v celom povodí Dunaja (PIAC), pri prípadnom vzniku „havárie“ na vodnom toku medzinárodného významu. Druhé testovanie AEWS 2.0 sa uskutočnilo dňa 03. novembra 2015 vo večerných hodinách pracovného dňa. Toto testovanie nebolo vopred oznámené a jeho cieľom bolo preverenie funkčnosti systému AEWS, rýchlosti reakcie jednotlivých

medzinárodných varovných stredísk v celom povodí Dunaja ako aj základné používanie uvedeného systému. Obidve testovania boli koordinované sekretariátom Medzinárodnej komisie na ochranu rieky Dunaj (ICPDR) so sídlom vo Viedni.

SIŽP, OIOV v rámci riešenia MZV je podľa § 41 ods. 10 vodného zákona oprávnená vyžadovať spoluprácu orgánov štátnej správy, resp. v rámci tejto spolupráce môže SIŽP ustanoviť z ich zástupcov pracovnú skupinu. V roku 2015 z celkového počtu 122 evidovaných MZV OIOV požiadal o spoluprácu pri riešení MZV resp. ustanovil pracovnú skupinu v 96 prípadoch MZV.

Pri riešení MZV OIOV vydávali príkazy pôvodcom MZV. Príkazy pôvodcom a taktiež požiadavky na spoluprácu boli zaznamenané v protokoloch z riešenia MZV, ktorých plnenie bolo kontrolované OIOV v rámci zasadania pracovných skupín. V roku 2015 OIOV nevydali pôvodcom MZV žiadne opatrenia na odstránenie škodlivých následkov spôsobených MZV rozhodnutím v správnom konaní.

Spolupráca orgánov a organizácií zúčastňujúcich sa riešenia MZV v roku 2015 bola na dobrej úrovni. Spolupráca s HaZZ a PZ SR je najmä pri MZV vzniknutých v súvislosti s dopravnými nehodami a úmyselným poškodením zariadení (napr. transfostanice), pri ktorom dochádza k úniku znečisťujúcich látok.

Osobitne treba vyzdvihnúť spoluprácu s HaZZ, ktorého príslušníci spolupracujú s OIOV pri riešení takmer každého MZV spojeného s únikom znečisťujúcich látok a pri odstraňovaní škodlivých následkov MZV poskytujú významnú technickú pomoc.

Regionálne veterinárne a potravinové správy (RV PS) spolupracujú s OIOV pri MZV spojených s úhynom rýb a iných vodných živočíchov a zabezpečujú odber a prepravu odobratého materiálu do laboratória na analýzy.

V roku 2015 bola spolupráca na veľmi dobrej úrovni aj so správcami vodohospodársky významných tokov - odštepými závodmi SVP, š.p., ktorí sa zúčastňujú riešenia MZV, vrátane vykonávania odberov a rozborov vzoriek vôd.

V súvislosti s odstraňovaním následkov MZV v roku 2015 boli vyčíslené škody a náklady u 27 MZV v celkovej výške 86 010,70 eur.

Pri 4 MZV, kde nebol zistený pôvodca, boli za práce na podporu odstraňovania následkov MZV, ktorých vykonanie objednali OIOV, použité finančné prostriedky Environmentálneho fondu v celkovej výške 3075,68 eur.

V roku 2015 v 38 prípadoch MZV bola zistená príčinná súvislosť s porušením ustanovení vodného zákona a vznikom MZV. Do 31.12.2015 týmto pôvodcom MZV OIOV uložili 26 sankčných postihov v celkovej výške 44 850 eur. Ďalšie pokuty za spôsobené MZV v roku 2015 budú uložené v roku 2016.

Zo závažnejších MZV, ktoré boli zaevidované SIŽP v roku 2015 uvádzame nasledovné:

Dňa 09.02.2015 prevzal OIOV Bratislava telefonické hlásenie od pracovníka Krajského riaditeľstva HaZZ Trnava o úniku znečisťujúcej látky - motorovej nafty z poškodenej palivovej nádrže ťahača tuzemského nákladného vozidla na teleso vozovky a na nespevnený terén pri ceste, v dôsledku dopravnej nehody na štátnej ceste I/63 (smer Šamorín - Veľký Meder). OIOV Bratislava v spolupráci s HaZZ a PZ SR vykonal vizuálnu obhliadku miesta vzniku MZV, pričom bolo zistené, že na teleso vozovky uniklo cca 120 litrov motorovej nafty a na nespevnený terén pri ceste cca 30 litrov. Vzhľadom na to, že zdravotný stav pôvodcu MZV bol vážny, OIOV Bratislava požiadal poškodeného (Slovenskú správu ciest, Bratislava) o zabezpečenie nevyhnutných opatrení na odstránenie škodlivých následkov MZV. Vytečená motorová nafta na telese vozovky bola posypaná sorbentom a následne zozbieraná zasahujúcou jednotkou HaZZ. Kontaminovanú zeminu znečistenú ropnými látkami (motorová nafta) nachádzajúcu sa pri cestnom telese, OIOV Bratislava v rámci svojich kompetencií uložil odkopať za účasti odborne spôsobilej osoby a podľa potreby zabezpečiť sanáciu podzemných vôd, nakoľko predmetné územie sa nachádza v chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov. Zemina bola odstránená odkopaním a zneškodnená odborne spôsobilou firmou. Na základe záverov hydrogeologického posudku s názvom „Kostolné Kračany (Dunajská Streda) - posúdenie ekologickej havárie pri dopravnej nehode dňa 09.02.2015 na križovatke ciest č. I/63 a č. III/5065, vybudovanie monitorovacieho vrtu“ bolo možné konštatovať, že v podzemnej vode neboli zistené zvýšené hodnoty NEL (nepolárne extrahovateľné ropné látky) a nameraná hodnota NEL neprekročila indikačné kritérium určené Metodickým pokynom MŽP SR č.1/2015-7 na vypracovanie analýzy rizika znečisteného prostredia. Vzhľadom k uvedenému, nebola potrebná ďalšia sanácia miesta vzniku MZV. Za vzniknuté MZV bude pôvodcovi MZV uložený sankčný postih.

Dňa 24.02.2015 prijal OIOV Košice hlásenie od miestneho obyvateľa obce Huncovce o znečistení vodného toku - rieky Poprad v profile obce Huncovce, ktoré sa prejavilo sfarbením vody do hnedá, vytváraním peny na hladine vodného toku a úhynom rýb. Pracovná skupina ustanovená OIOV vykonala v ten deň vizuálnu obhliadku miesta vzniku MZV, pričom bolo zistené, že znečistenie rieky Poprad spôsobilo vytekanie fugátu z areálu bioplynovej stanice v Matejovciach, ktorú prevádzkuje spoločnosť EnergoTerra, s.r.o., Poprad. Riešením MZV bolo zistené aj rozsiahle znečistenie celého areálu bioplynovej stanice v Matejovciach uniknutou znečisťujúcou látkou - fugátom na ploche 500 m². K neovládateľnému úniku fugátu na okolitý terén o objeme 200 m³ došlo v dôsledku poškodenia čerpadla na nádrži fugátu, ktorý následne stekal do Rovného potoka, ktorý preteká areálom bioplynovej stanice a ústi do Slavkovského potoka, ktorý následne ústi do rieky Poprad. Spoločnosť EnergoTerra, s.r.o., Poprad ihneď po zistení úniku fugátu zastavila vytekanie znečisťujúcej látky z nádrže fugátu a fekálnym vozidlom začala odčerpávať vytečené množstvo. SVP, š.p., OZ Košice vykonali odber troch vzoriek vody z vodného toku Rovný potok (nad zdrojom znečistenia, zdroj znečistenia a pod zdrojom znečistenia), pričom laboratórne rozbery jednoznačne preukázali vo všetkých sledovaných ukazovateľoch niekoľko násobne zvýšené hodnoty v odobratých vzorkách vôd (zo zdroja znečistenia a pod zdrojom znečistenia) nad prípustný stupeň znečistenia podľa prílohy č. 1, časť A Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Množstvo uhynutých rýb vo vodných tokoch bolo stanovené na 545 kg rýb. Za pôvodcu MZV sa v zmysle § 41 ods. 4 vodného zákona považuje spoločnosť

EnergioTerra, s.r.o., Poprad, ktorá zaobchádzala so znečisťujúcou látkou (fugát) v rozpore s § 39 vodného zákona tým, že došlo k znečisteniu povrchových vôd a tým k vzniku mimoriadneho zhoršenia vôd v zmysle § 41 ods. 1 vodného zákona. Vzhľadom k uvedenému bola spoločnosti EnergioTerra, s.r.o., Poprad uložená pokuta vo výške 4000 eur.

Dňa 09.07.2015 prevzal OIOV Nitra hlásenie od pracovníka Vysokoškolského poľnohospodárskeho podniku Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, s.r.o. Kolíňany (ďalej len VŠPP SPU, s.r.o.) o hromadnom úhynе rýb vo vodnej nádrži Kolíňany a šíriacom sa zápachu po splaškoch. OIOV Nitra ustanovil pracovnú skupinu, ktorá vykonala miestnu obhliadku a zistil, že vo vodnej nádrži sa nachádzajú uhynuté ryby, najmä kapre, štučky a iné druhy. Pre posúdenie stavu uhynutých rýb a vylúčenie choroby bol na miesto vzniku privolaný pracovník Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy, ktorý následne odobral vzorku rýb na laboratórnu analýzu. Obhliadkou bolo ďalej zistené, že cca 450 metrov nad vodnou nádržou je vybudovaná ČOV obce Kolíňany. Recipientom odpadových vôd z predmetnej ČOV je potok Bocegaj, ktorý ústi do vodnej nádrže Kolíňany. Kontrolou ČOV obce Kolíňany bolo zistené, že odpadové vody z ČOV boli vypúšťané bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy, čím za súčasne pôsobiacich nepriaznivých účinkov vysokých teplôt a zníženej koncentrácie kyslíka vo vodnom toku Bocegaj pod výusťou ako aj vo vodnej nádrži Kolíňany došlo k hromadnému úhynu rýb v množstve 1380 kg, čím boli naplnené znaky MZV podľa § 41 ods. 4 vodného zákona. Na základe uvedeného OIOV Nitra uložil pôvodcovi MZV obci Kolíňany pokutu vo výške 2 500 eur.

Z á v e r

Slovenská inšpekcia životného prostredia, Útvar inšpekcie ochrany vôd podľa vodného zákona riadi práce pri riešení MZV, vydáva pôvodcovi MZV príkazy na vykonanie opatrení na zneškodnenie vôd a odstránenie jeho škodlivých následkov. V rámci nepretržitej 24 hodinovej služby sú kladené na jej pracovníkov zvýšené nároky nielen na ich odbornú úroveň, ale aj ich organizačné schopnosti. V rámci zabezpečovania služobnej pohotovosti na OIOV bolo v roku 2015 nahlásených 217 oznámení o MZV, z ktorých iba 122 naplnilo znaky MZV podľa § 41 ods. 1 vodného zákona (t.j. 56,22 %).

Zo 122 MZV, ktoré naplnili znaky MZV podľa vodného zákona, 55 prípadov bolo na povrchových vodách a v 67 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Najväčší podiel z celkového počtu MZV (122) majú MZV spôsobené dopravou a prepravou znečisťujúcich látok (40 MZV, t.j. 32,8 %), z toho železničnou prepravou boli spôsobené 3 MZV a automobilovou dopravou a prepravou 37 MZV. V súvislosti s narastajúcim počtom osobných a nákladných vozidiel na cestách sa zvyšuje aj počet dopravných nehôd. Na území Slovenskej republiky sú čoraz častejšími tie MZV, ktorých pôvodcami sú zahraniční dopravcovia a prepravcovia (19 prípadov MZV, t.j. 51,35 %).

Medzi najčastejšie znečisťujúce látky, ktoré spôsobujú MZV možno zaradiť ropné látky. Ďalej sú to odpadové vody, vypúšťané v rozpore s povolením alebo bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy.

Pri riešení MZV zohráva veľmi dôležitú úlohu spolupráca orgánov a organizácií podieľajúcich sa na riešení MZV v rámci pracovnej skupiny. V roku 2015 bola táto spolupráca na dobrej úrovni a osobitne treba vyzdvihnúť spoluprácu s pracovníkmi HaZZ, s ktorými OIOV spolupracujú v najväčšom počte prípadov MZV.